14/07/2019

Το Ευαγγελικό ανάγνωσμα της Κυριακής

/ Ορθόδοξες Προβολές

Ευαγγελικό Ανάγνωσμα: Μτθ. ε’ 14-19

Πρωτότυπο Κείμενο

«Εἶπεν ὁ Κύριος τοῖς ἑαυτοῦ Μαθηταῖς· Ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου· οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη· οὐδὲ καίουσι λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ᾽ ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ. Οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσι τὸν Πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον, ἢ τοὺς προφήτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι, ἀλλὰ πληρῶσαι. Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν· Ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἓν, ἢ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα γένηται. Ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων, καὶ διδάξῃ οὕτω τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὃς δ᾽ ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν».

Νεοελληνική Απόδοση

« Είπε ο Κύριος στους μαθητές Του, εσείς είστε το φως για τον κόσμο• μια πόλη χτισμένη ψηλά στο βουνό δεν μπορεί να κρυφτεί. Οι άνθρωποι, όταν ανάψουν το λυχνάρι, δεν το βάζουν κάτω από το δοχείο με το οποίο μετρούν το σιτάρι, αλλά το τοποθετούν στο λυχνοστάτη, για να φωτίζει όλους τους ανθρώπους του σπιτιού. Έτσι να λάμψει και το δικό σας φως μπροστά στους ανθρώπους, για να δουν τα καλά σας έργα και να δοξολογήσουν τον ουράνιο Πατέρα σας. Μη νομίσετε πως ήρθα για να καταργήσω το νόμο ή τους προφήτες. Δεν ήρθα για να τα καταργήσω, αλλά για να τα πραγματοποιήσω. Σας βεβαιώνω πως όσο υπάρχει ο κόσμος, έως τη συντέλειά του, δε θα πάψει να ισχύει ούτε ένα γιώτα ή μία οξεία από το νόμο. Όποιος, λοιπόν, καταργήσει ακόμα και μία από τις πιο μικρές εντολές αυτού του νόμου και διδάξει έτσι τους άλλους, θα θεωρηθεί ελάχιστος στη βασιλεία του Θεού. Ενώ όποιος τις τηρήσει όλες και διδάξει έτσι και τους άλλους, αυτός θα θεωρηθεί μεγάλος στη βασιλεία του Θεού».

Σχολιασμός

Η ευαγγελική περικοπή είναι παρμένη από την επί του Όρους Ομιλία, όπου ο Κύριος απευθυνόμενος προς τους μαθητές του, τους απεκάλεσε παραβολικά «φως του κόσμου» γιατί έχουν στην καρδιά τους τη Χάρη του Τριαδικού Θεού. Ο Ιησούς Χριστός για να τονίσει πόσο σημαντικό είναι το φως στη ζωή των ανθρώπων μας αναφέρει το λυχνάρι που για να δώσει το φως του σε όλο το σπίτι τοποθετείται σε λυχνοστάτη και δεν κρύβεται. Αν αναλογιστούμε πόσο σημαντικό είναι το φως στη ζωή μας σήμερα, μόνο έτσι θα καταλάβουμε τη βαρύτητα που έχει ο λόγος του Κυρίου που καλεί τους Μαθητές του να γίνουν το φως του κόσμου. Μέσα στην Αγία Γραφή υπάρχει έντονη η παρουσία του φωτός, ιδίως σε μεγάλα γεγονότα. Κατά πρώτο λόγο στη δημιουργία του κόσμου «και είπεν ο Θεός γενηθήτω φως και

εγένετο φως». Το φως έδωσε την ορατότητα της θείας δημιουργίας και καθόρισε τον ημερήσιο κύκλο και τη διαδοχή της ημέρας και της νύχτας. Επίσης φως έχουμε κατά την παράδοση των Δέκα Εντολών στο Μωυσή. Εκεί το όρος Σινά καλύφθηκε από τη νεφέλη και το φως σημαίνοντας την παρουσία του Θεού. Κατά τη Γέννηση του Ιησού Χριστού ο Αστέρας φωτίζει το Σπήλαιο της Βηθλεέμ και διαλαλεί την έλευση του Ιησού. Κατά τη Μεταμόρφωση, το πρόσωπο του Ιησού Χριστού έλαμψε όπως ο ήλιος και τα ρούχα του έγιναν λευκά όπως το χιόνι, ένδειξη και πάλι της θεϊκής δύναμης. Ακόμα σε πολλές περιπτώσεις ο Ιησούς Χριστός παρομοίασε τον εαυτό του με το φως: «Εγώ ειμί το Φως του κόσμου». Το φως κατά κύριο λόγο σημαίνει τον πνευματικό φωτισμό του ανθρώπου ένεκα της γνώσεως του αληθινού Θεού. Κατ' επέκταση, μπορεί να συμβολίζει τη γνώση του υλικού κόσμου, την παιδεία, την καλλιέργεια, τη σοφία, τη γεώργηση του όλου ανθρώπου, ώστε να πορευθεί προς την τελειότητα, τη θέωση. Αρκεί όλα αυτά να γίνουν πράξεις, τρόπος ζωής και όχι νεκρή γνώση και τυπολατρία.

Ο Ιησούς Χριστός στη συνέχεια τονίζει ξεκάθαρα: «ος δ΄αν ποιήση και διδάξη, ούτος μέγας κληθήσεται εν τη βασιλεία των ουρανών». Η έμπρακτη εφαρμογή του λόγου του Θεού είναι η καλύτερη διδασκαλία. Η ένωση του ανθρώπου με την πηγή του φωτός, που είναι ο ίδιος ο Ιησούς Χριστός, τον μεταβάλλει σε μια φωτεινή ύπαρξη. Αυτό είναι που με τη χάρη του Θεού πέτυχαν οι Άγιοι Πατέρες, που σήμερα γιορτάζουμε. Για να γίνουν οι Άγιοι Πατέρες φώτα, που φώτισαν όλη την Οικουμένη, ενώθηκαν με την πηγή του φωτός. «Φως όλοι γεγονότες θείον, ως θείου φωτός γεννήματα» (Γρηγόριος Θεολόγος, Λόγος εις τα Άγια Φώτα, ΕΠΕ 5, 74). Τα «καλά έργα», αποτελούν την αυτονόητη εκδήλωση και τον απαραίτητο καρπό της φωτεινής ζωής. Άκαρπος χριστιανός αποτελεί αντίφαση, διότι η ιδιότητα του χριστιανού εκφράζεται με έργα και όχι μόνο με λόγια. Εκτός από την έννοια του φωτός ο Ιησούς Χριστός χρησιμοποιεί επίσης την παραβολική εικόνα της πόλεως, η οποία είναι κτισμένη ψηλά στην κορυφή ενός βουνού και ως εκ τούτου δεν μπορεί να κρυφτεί, αλλά φαίνεται από πολύ μακριά. Έτσι και οι Μαθητές, ο τρόπος ζωής τους δηλαδή, οι πράξεις και τα έργα τους, δεν μπορούν να κρυφτούν αλλά είναι φανερά. Από αυτό προκύπτει η ευθύνη όλων μας ως μαθητών του Ιησού Χριστού, ώστε η ζωή μας να αποτελεί πρότυπο. Η σχέση του Ιησού Χριστού με το Μωσαϊκό Νόμο είναι το δεύτερο μεγάλο θέμα της ευαγγελικής περικοπής. Ο Χριστός απαντώντας στους κατηγόρους του, ότι με τη διδασκαλία και τα έργα του στρέφεται εναντίον του Νόμου (βλ. θεραπείες ασθενών το Σάββατο) τονίζει εμφαντικά: «Μη νομίσητε ότι ήλθον καταλύσαι τον νόμον ή τους προφήτας• ουκ ήλθον καταλύσαι, αλλά πληρώσαι». Εδώ το ρήμα «πληρώσαι» ερμηνεύεται με την έννοια της εκπλήρωσης. Δηλαδή: «Δεν ήρθα να καταργήσω το Νόμο, αλλά να τον εκπληρώσω», δηλ. να τον πραγματοποιήσω. Ούτε ένα γιώτα δεν κατάργησε από το Νόμο ο Ιησούς Χριστός, αφού η επί γης παρουσία και αποστολή

του αποτελούν εκπλήρωση των προφητειών και όχι την κατάργηση. Ο Χριστός ερμήνευε το Νόμο κατά το πνεύμα και όχι κατά το νεκρό γράμμα όπως έκαναν οι νομοδιδάσκαλοι. Απορρίπτει δηλαδή ο Ιησούς Χριστός τη στείρα ερμηνεία του Νόμου που έκαναν οι νομοδιδάσκαλοι του Ισραήλ και μιλά για την ουσία του Νόμου, του Νόμου του Θεού, του οποίου τις προφητείες εκπληρώνει με την παρουσία του στον κόσμο. Ο Ιησούς Χριστός διακρίνει τις ανθρώπινες παραδόσεις από τις εντολές του Θεού που περιέχονται στο Νόμο. Η πλήρωση του Νόμου είναι το έργο και η αποστολή του Ιησού Χριστού. Οι Μαθητές εξ' άλλου, έχουν υποχρέωση και καθήκον τήρησης του θείου Νόμου, καθώς και της διδασκαλίας του προς τους άλλους. Η εφαρμογή και διδασκαλία του Νόμου εκ μέρους των Μαθητών καθορίζεται επίσης με το λόγο του Χριστού: «ος δι αν ποιήση και διδάξη, ούτος μέγας κληθήσεται εν τη βασιλεία των ουρανών». Είναι ο τρόπος ζωής, ο οποίος πρέπει να συνάδει με το περιεχόμενο των λόγων μας και την πληρότητα των έργων μας. Η Εκκλησία όρισε τη συγκεκριμένη ευαγγελική περικοπή κατά την ημέρα της μνήμης των 630 Πατέρων της εν Χαλκηδόνα Δ' Οικουμενικής Συνόδου, για να μας μεταφέρει το μήνυμα, ότι οι Άγιοι Πατέρες έγιναν πράγματι το φως του κόσμου και ότι η διδασκαλία, το έργο και η παραδειγματική ζωή τους ήταν σύμφωνα με το θέλημα του Θεού, γι αυτό και ανακηρύχθηκαν μεγάλοι από το Θεό στη Βασιλεία του. Αυτούς καλούμαστε να μιμηθούμε. Χωρίς αμφιβολία ο ευαγγελικός λόγος του Κυρίου είναι διαχρονικός και άρα σύγχρονος. Απευθύνεται στους Χριστιανούς κάθε εποχής και ίσως περισσότερο στη δική μας εποχή, όπου κυριαρχεί η σύγχυση ιδεών και αξιών και περίσσευσαν τα λόγια και οι διακηρύξεις έναντι των έργων.

Καλούμαστε λοιπόν οι Χριστιανοί μέσα στο σύγχρονο γίγνεσθαι να γίνουμε φως του κόσμου, με λόγια και κυρίως με έργα, που να φανερώνουν τη χριστιανική ταυτότητά μας, ως «πόλις επάνω όρους κειμένη». Πρέπει να είμαστε φωτεινές εστίες, φωτεινοί λαμπτήρες πρώτα μέσα στο σπίτι μας, στο οικογενειακό μας περιβάλλον. Οι πράξεις μας να είναι έργα του φωτός και όχι του σκότους. Η χριστιανική ζωή είναι για τον κόσμο η καλύτερη απόδειξη της χριστιανικής διδασκαλίας. Η πίστη του χριστιανού είναι ολοκληρωμένη όταν το θεωρητικό της περιεχόμενο εκδηλώνεται εμπράκτως, οπόταν μπορούμε να γίνουμε «φως» αν ενώσουμε τις ζωές μας με την πηγή του φωτός που είναι ο ίδιος ο Ιησούς Χριστός.